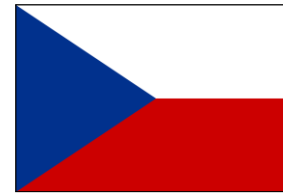

Bosna a Hercegovina: Perspektivy obchodní spolupráce pro české firmy

Praha, 1. listopad 2016

Ing. Petr Kašička, Ph.D., ekonomický diplomat, Zastupitelský úřad Sarajevo

- **Základní informace o Bosně a Hercegovině (BA)**
- **Politický systém BA**
- **Hlavní makroekonomické indikátory BA (2011 – 2015)**
- **Proč podnikat a investovat v BA?**
- **Na co si dát pozor ...**
- **Oborové příležitosti v BA**
- **Doporučení a praktické informace**

ZÁKLADNÍ INFORMACE

- **Počet obyvatel: 3,53 mil. (2013),
v r. 1991 4,4 mil. obyvatel, diaspora až 1,5 mil. lidí**
- **Národnostní složení (dle sčítání lidu z 2013):**
 - Bosňáci (50,1%)**
 - Srbové (30,8%)**
 - Chorvaté (15,4%)**
 - ostatní (2,7%)**
- **Rozloha BA: 51 209 km²**
- **Největší města: hl. m. Sarajevo (280 000), Banja Luka (200 000),
Zenica (120 000), Tuzla (100 000), Mostar (95 000)**
- **Měna: BAM zkráceně KM (konvertibilní marka)
fixní kurs 1,95583/euro**

POLITICKÝ SYSTÉM BA

1/2

- **Daytonská mírová dohoda (DPA, 11/1995) tvoří i 20 let po válce politický základ BA**
 - 3 „konstitutivní“ národy (Bosňáci, Srbové, Chorvati)**
 - 2 „entity“ – Republika srbská (49% území) a Federace (51% území)**
 - Distrikt Brčko**
- **BA je z hlediska struktury státní správy jednou z nejsložitějších zemí světa, překrývání kompetencí a kompetenční spory**
- **5 prezidentů a 4 viceprezidenti**
- **14 parlamentů, 14 vlád s cca 150 ministerstvy,**
- **Představy 3 národů o dalším vývoji BA se často zásadně liší, výsledkem jsou pomalé legislativní a rozhodovací procesy a vysoká míra politizace každodenního života..**

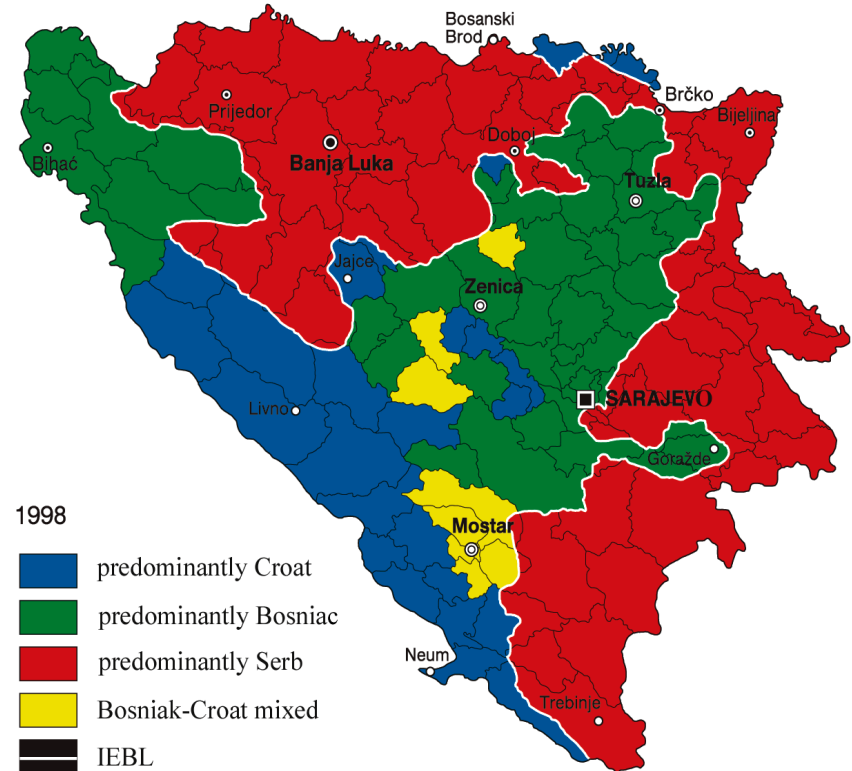
POLITICKÝ SYSTÉM BA

2/2 entity, kantony

Federation of BiH

Ethnic composition in 1998

Makroekonomické indikátory 2011 - 2015

	2011	2012	2013	2014	2015
HDP (mld. EUR)	13,5	13,8	13,9	14,0	14,4
HDP na osobu (EUR)	3 362	3 418	3 536	3 571	3 728
Reálný růst HDP (v %)	0,9	-0,9	2,4	1,1	3,2
Inflace (průměr v %)	3,7	2,1	-0,1	-0,9	-1,0
Nezaměstnanost (v % dle ILO)	27,6	28,0	27,5	27,5	27,5
Vývoz (v mld. EUR)	3,0	3,0	3,3	3,4	3,5
Dovoz (v mld. EUR)	7,1	7,1	7,0	7,5	7,4
Bilance ZO (v mld. EUR)	- 4,1	- 4,1	- 3,7	- 4,1	- 3,9
Státní dluh (% HDP)	39,7	43,6	41,6	44,8	48,6
FDI (v mil. EUR)	355	273	214	424	305

Proč podnikat a investovat v BA?

1/2

- **Historická, kulturní, jazyková a geografická blízkost**
- **Pozitivní povědomí o českých zemích a jejich výrobcích z dob Rakouska - Uherska a Československa**
- **Bohaté přírodní zdroje (voda, uhlí, dřevo, barevné kovy)**
- **Stabilní bankovní sektor**
- **Stabilní měna (BAM) s fixním kurzem k EUR**
- **Kontinuální růst devizových rezerv**

Proč podnikat a investovat v BA?

2/2

- 10% zdanění firem, 17% jednotná sazba DPH
- Min. celní sazby (0 – max.15 %)
- Levná, vzdělaná a kvalifikovaná pracovní síla
- Možnost přístupu na trhy členských států CEFTA (50 mil. obyvatel) a některých zemí muslimského světa
- Perspektiva integrace do EU
- Státem podporované projekty financované EU (IPA), EBRD, EIB apod.

Na co si dát pozor ...

1/2

- **Nestabilní politická a ekonomická situace**
- **Neefektivní a přebujelá byrokracie**
- **Omezený přístup k financování soukromých firem**
- **Vysoká úroveň korupce, 30% podíl šedé ekonomiky**
- **Nedostatečná úroveň infrastruktury (doprava, energetika, telekomunikace)**

Na co si dát pozor ...

2/2

- **Slabá úroveň harmonizace předpisů mezi státem, entitami a kantony**
- **Etnická příslušnost hraje důležitou roli při jednání**
- **Vysoké riziko nezaplacení včas, špatná vymahatelnost práva**
- **Silné odbory a nevyhovující pracovněprávní předpisy**

OBOROVÉ PŘÍLEŽITOSTI

obsah

- **Důlní a těžební průmysl**
- **Energetický průmysl**
- **Vodohospodářský a odpadní průmysl**
- **Železniční a kolejová doprava**
- **Stavební průmysl**

OBOROVÉ PŘÍLEŽITOSTI

1/5 Důlní a těžební průmysl

- **Těžební společnosti ve vlastnictví státu**
- **Z hlediska objemu těžby je nejdůležitější hnědé uhlí pro tepelné elektrárny, významná je také těžba kamenné soli, lignitu a vysokoprocentního vápence**
- **Technologické i strojové vybavení je zastaralé**
- **Existuje reálná poptávka po: důlních strojích, dopravních zařízeních, tažných lokomotivách apod.**
- **silná konkurence z Polska (Kopex, Famur)**

OBOROVÉ PŘÍLEŽITOSTI

2/5 Energetický průmysl

- **Energetická infrastruktura je zastaralá (technologie, bezpečnost, účinnost)**
- **2-3 mld. EUR do sanace zastaralých tepelných a vodních elektráren a do výstavby nových**
- **Blok 7 TE Tuzla – začátek výstavby 2017 (722 mil. EUR)**
- **Blok 8 TE Kakanj a Blok 1 v TE Banovići (600 mil. EUR)**
- **40 tepláren s kogeneračními jednotkami na dřevní biomasu za 150 mil. EUR**
- **Plán rozvoje infrastruktury přenosové sítě (2015-2024) - transformační stanice, vedení vysokého napětí, apod. v hodnotě 420 mil. EUR.**
- **Výstavba malých vodních elektráren s instalovaným výkonem 24 MW (2017 – 2019)**

OBOROVÉ PŘÍLEŽITOSTI

3/5 Vodohospodářský a odpadní průmysl

- V posledních letech začaly vznikat plány na výstavbu čističek odpadních vod a kanalizací
- Klienty jsou zejména města, ale i vesnice
- Úspěšné realizace ČOV Sarajevo, ČOV Konjic, ČOV Ljubuški a další
- Obvykle se jedná o tendry v hodnotě 1 – 15 mil. EUR, podle velikosti ČOV a navazující kanalizace
- Financování zajišťuje EBRD, Světová banka, EU nebo zahraniční donoři včetně České republiky

OBOROVÉ PŘÍLEŽITOSTI

4/5 Železniční a kolejová doprava

- BA má zastaralou železniční infrastrukturu a zastaralý vozový park
- Modernizace páteřní železniční trati vedoucí podél budovaného panevropského dálničního koridoru Vc
- Celostátní Rámcová dopravní strategie pro období 2016 – 2030, schválená v červenci 2016, umožní mj. čerpat finanční prostředky z fondů EU a dalších finančních institucí
- EU přislíbila na rozvoj interkonektivity v regionu západního Balkánu 1 mld. EUR do roku 2020

OBOROVÉ PŘÍLEŽITOSTI

5/5 Stavební průmysl

- **Dopravní strategie pro roky 2016 – 2030: prioritou jsou dálnice**
- **Dopravní infrastruktura je ve velmi zanedbaném stavu**
- **Nejdůležitější infrastrukturní stavbou je dálniční koridor Vc spojující sever a jih země (celkem 340 km)**
- **Zatím bylo zprovozněno cca 90 km této dálnice za 1,8 mld. EUR**
- **Aktuálně má Bosna a Hercegovina k dispozici 934 mil. EUR od mezinárodních finančních institucí**
- **Do roku 2020 má za cíl postavit dalších 84 km dálnice**

Užitečné informace a doporučení

1/2

- **Souhrnná teritoriální informace (STI) Bosna a Hercegovina**
- **Velvyslanectví ČR v Sarajevu poskytuje základní servis (kontakty na ministerstva - B2G, obchodní komory, potenciální partnery - B2B apod.)**
- **Účast na veletrzích a podnikatelských misích**
- **Nutný aktivní osobní kontakt s partnery v teritoriu**
- **Nespoléhat se na dobré vztahy s partnerem, vždy a vše prověřovat**
- **Doporučujeme najmout místního zástupce (s pozitivními referencemi)**
- **Jednání mohou trvat i násobně déle než v ČR, díky složité administrativě**

Užitečné informace a doporučení 2/2

- Zahraničně-obchodní komora BA
www.komorabih.ba
- Hospodářská komora Federace BA
www.kfbih.com
- Obchodní a průmyslová komora Republiky srbské v BA
www.komorars.ba
- FIPA (Foreign Investment Promotion Agency)
www.fipa.gov.ba
- Portál pro veřejné zakázky
www.akta.ba

Děkuji za pozornost

Ing. Petr Kašička, Ph.D.
ekonomický diplomat ZÚ Sarajevo

Velvyslanectví České republiky
Franjevačka 13, 71 000 Sarajevo
Bosna a Hercegovina
commerce_sarajevo@mzv.cz
www.mzv.cz/sarajevo